

УДК 7.012:087.5

¹ГУЛА Є. П., ¹ДЕНИСЕНКО Ю. М., ²ДЕНИСЕНКО К. В.,¹ДУЛЬСЬКА Я. О., ¹ОГАНЕСЯН С. В.¹Київський національний університет технологій та дизайну²Східноєвропейський університет ім. Рауфа Аблязова, Україна

DOI:10.30857/2617-0272.2022.2.5.

ВПЛИВ СТИЛЬОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ НА ДИЗАЙН ДИТЯЧОЇ ХУДОЖНЬОЇ КНИГИ

Мета: проаналізувати вплив стильових тенденцій, які домінували в певні періоди історії культури, на стилістику художнього оформлення дитячих книг.

Методологія. Використано методи спостереження, історико-типологічний, іконографічний, образно-стилістичного аналізу, порівняльного аналізу.

Результати. Досліджено вплив домінуючих стилів в певні історичні періоди на дизайн дитячих книжок. Виявлено, що більшість стилів в архітектурі, образотворчому мистецтві та в інших сферах творчої діяльності, що стали провідними стилями свого часу, мали певний вплив і на стилістику художнього оформлення дитячих книжок. При цьому, на стилістику дизайну дитячих видань мали вплив як стилі, які були домінуючими під час виготовлення книги, так і різні історичні і етнічні стилі минулих часів, задля створення певного інформаційного і психологічного супроводження відповідного тексту книги.

Наукова новизна. Виявлено вплив стилів, які домінували в певні історичні періоди, на дизайн дитячих книг. Підтверджено гіпотезу, що різні види художньої творчості мають взаємний вплив принципів формоутворення і відображення провідних стилістичних ознак. Зазначено, що вплив домінуючих в певні періоди розвитку культури в різних сферах художньої творчості стилів є настільки потужним, що використання їх стилістичних принципів, наприклад, в оформленні дитячих книжок, може приводити як до позитивних, так і до негативних наслідків.

Практична значущість. Результати можуть бути використані художниками-ілюстраторами та графічними дизайнерами в практичній роботі, а також в навчальному процесі підготовки означених спеціалістів, і в подальших наукових дослідженнях.

Ключові слова: стилі дизайну дитячих видань; дитяча художня книга; стильові тенденції; художня ілюстрація; графічний дизайн.

Вступ. Одним із потужних факторів впливу на особливості дизайну дитячої книги є стильові тенденції різних інших сфер діяльності людини, які в свою чергу є результатом впливу історичного розвитку, особливостей культурних і національних традицій, домінуючих принципів політико-економічних формацій, рівня технічних, технологічних, наукових, освітніх та інших можливостей суспільства. Для більш глибокого розуміння впливу панівних стилізацій в той чи інший період на дизайн дитячої книги закономірним є дослідження такого впливу, якому і присвячена дана праця, результати якої мають збагатити знання, необхідні для подальших теоретичних досліджень, для використання при розробці дизайну дитячих книжок практиками і для застосування в

навчальному процесі при підготовці спеціалістів з графіки.

Аналіз попередніх досліджень.

Питання стилістичних особливостей дизайну дитячих видань цікавлять багатьох дослідників. В праці [1] автори М.В. Колосніченко, Т.Ф. Кротова, К.Л. Пашкевич і Н.М. Пшінка проаналізували стилістичні та конструктивні особливості дизайну 25 книг серії «Казки народів світу», виявили образно-стилістичні особливості дизайну зазначеної серії, які дозволили здійснити синтез вербального, образотворчого та архітектонічного рівнів книжок, забезпечили цілісність книги, як художнього об'єкту і сприяли емоційно-естетичній виразності ілюстрацій.

Токар М.І., досліджуючи літературну класику для дітей періоду з другої половини

XX по початок XXI ст., з'ясувала базові композиційні та образно-стилістичні рішення, характерні для різних етапів розвитку ілюстрування творів української літературної класики для дітей зазначеного періоду [2].

Єфімовою М.П. в її дисертаційній роботі «розглянуто дитячу книгу України як продукт синтезу різних видів художньо-проектної та мистецької діяльності, а також як цілісний організм, що ґрунтується на тісному переплетенні структурних рівнів: змістового, образотворчого, архітектонічного» і подає «цілісне бачення розвитку дитячої книги в Україні та світі з урахуванням впливу національних та глобалізаційних тенденцій розвитку дизайну» [3, С. 5].

Професор Sue Walker в своїй праці "Describing the Design of Children's Books: an Analytical Approach" розглядає аналітичний підхід до вивчення візуальних атрибутів та умовностей в дитячих книжках для читання та інформації [4].

Yu Songl досліджує інтерактивний дизайн в дитячій книжці з метою пошуку дизайну, який підходить для дітей різних типів. В своїй праці він підкреслює, що різні методи оформлення книжок викликають у дітей різні почуття [5].

Ряд зарубіжних видань розробило рекомендації практикуючим дизайнерам з підбору стилістики ілюстрацій для дизайну дитячих книжок [6; 7; 8].

Не зважаючи на те, що над питаннями теорії та історії дитячої книжки, стилістичних особливостей її дизайну працювало чимало дослідників, багато питань ще залишається не достатньо розробленими і такими, що потребують уточнень. Наприклад, на даний час нами не виявлено повного дослідження, яке б присвячувалось впливу стильових тенденцій, що домінували в певні періоди в різних видах діяльності на особливості стилістичного рішення художнього оформлення дитячої книги. Найбільш повно вплив домінуючих в різні періоди стилів на графічний дизайн відображено в праці «Graphic Style. From Victorian to New Century» [9], в якій автори Steven Heller та

Seymour Chwast досить детально розглядають вплив існуючих в різні історичні періоди стилістичних тенденцій на особливості графічного дизайну. Але, в даній праці фактично не відображені дитячі книжки і часові межі дослідження графічного дизайну охоплює період з середини XIX ст. по наш час, тобто з початку панування вікторіанського стилю в Європейській та Американській культурі, а більш ранні часи існування дитячої книги не вивчаються.

Постановка завдання. Графічний дизайн, загалом, і дизайн дитячої книги, зокрема, завжди залежали і залежать від впливу історичних, культурних, технічних та інших факторів. Нами не виявлено праць, які достатньо освітлюють питання впливу стильових тенденцій, що домінували в багатьох сферах творчої діяльності в певні періоди історії культури, на стилістику художнього оформлення дитячих книг. Для кращого розуміння художніх процесів є важливим проаналізувати вплив стильових тенденцій світової культури певних історичних періодів на особливості художнього оформлення дитячих книг.

Результати дослідження та їх обговорення. Людство довгий час не переймалось потребами дітей в дитячих меблях, в дитячих книжках, та в інших спеціально виготовлених для дітей речах. Тим більше, книжка, а також вміння читати були в минулі часи рідкою розкішшю навіть для дорослих. Як зазначає в 1962 році французький історик Філіп Ар'єс, до XVIII ст. не існувало спеціалізованої дитячої літератури, крім навчальних та дидактичних текстів, бо в минулому діти не відділялись від дорослих і не мали до себе особливого відношення [10, С. 5].

Дослідники вважають, що перші навчальні книжки для дітей (Абетки) з'явились у XVI ст. [11, С. 12], а перші ілюстровані навчальні видання – в XVII ст. [12]. Лише в 1744 році англійський книговидавець і письменник Джон Ньюбері опублікував першу розважальну книжку для

дітей», що мала назву «Маленька гарненька кишенькова книжечка». Книжка мала картинки, ігри, та яскраву обкладинку. В той час Д. Ньюбері був основним видавцем дитячих книжок, видавав як свої твори, так і твори інших авторів [13]. «Маленька гарненька кишенькова книжечка», крім описів різних ігор, містила також вірші до кожної літери алфавіту. Фактично, це нам надає змогу стверджувати, що дане видання було одночасно навчальним, пізнавальним і художнім. Фактично воно уособлює собою перехід від дитячої навчальної і пізнавальної літератури до дитячої художньої літератури.

Хоча в другій чверті і середині XVIII ст. в Західній Європі і панував стиль рококо, впливу на стиль художнього оформлення «Маленької гарненької кишенькової книжечки» стиль рококо фактично не має. Головною причиною цього є те, що принципи стилю рококо є не співзвучними духу англійців, і були свідомо відкинутим англійськими архітекторами [14]. Стиль рококо в Англії мав дуже малий вплив також і на інші сфери художньої творчості, крім дизайну меблів. Скоріше за все, на художнє оформлення даного видання вплинули принципи палладіанізму (класицизму). Період з 1715 по 1760-ті роки характеризується відродженням в Англії архітектурних принципів архітектора Андреа Палладіо [14]. Можливо і є якийсь невеликий вплив рококо на художнє оформлення лише обкладинки цієї книжки у вигляді застосування великої кількості дрібних рослинних завитків (основний декоративний елемент рококо якраз походив від рослинного завитка), але дане припущення потребує більш детального дослідження (рис. 1).

Необхідно зазначити, що художня література для дорослих з'явилась набагато раніше. В нашому дослідженні ми не розглядаємо літературу, яка могла бути одночасно і дорослою і дитячою, або яка спочатку писалась для дорослих, а потім стала дитячою, на кшталт «Робінзона Крузо», «Пригод

Гуллівера», казок Ш. Перро, В. Гауфа, Г.К. Андерсена та інших, якщо художнє оформлення їх певних видань не призначалось спеціально для дітей. Тому, перші видання зазначених книг не аналізуються і не розглядаються. Хоча, в якості винятку, можливо відмітити яскраво виражений вплив стилю бароко на художнє оформлення першого (1719 р.) і другого (1720 р.) видання книги «Життя і пригоди Робінзона Крузо». В першому виданні (1719 р.) ілюстрації мають зображення масивних, майже декоративно викладених зображень листя, яке дуже нагадує декор бароко. До того ж, абрисі інших зображень мають конфігурацію, також характерну для стилю бароко. А в другому виданні (1720 р.) зображення вітрильника на титулі обрамлене в фактично барочний рослинний декор (рис. 2).

Вікторіанський стиль в архітектурі, в декоративному та образотворчому мистецтві, за різними джерелами, панував в Західній Європі і в Америці з 30-х – 40-х років XIX ст. (мова йде саме про існування стилю, а не про рік народження королеви Вікторії), і приблизно до кінця XIX ст., і був стилем еkleктики, або різних форм історизму, помноженого нерідко на відсутність смаку, що є характерним для ранніх буржуазних суспільств. До речі, ці самі принципи еkleктики та історизму, але без поєднання з іменем англійської королеви Вікторії, були характерні і для культури Російської імперії, та інших східноєвропейських держав. Принципи змішування стилів та елементів, і не рідко брутального використання декору, в той час були характерні не лише для архітектури і декоративного мистецтва в цілому, а також й для художнього оформлення різного виду графічних об'єктів, в тому числі й книг. Як зазначають Стівен Хеллер та Сеймур Чваст «для дизайну друкованих видань типовим явищем стало тяжіння до орнаментування, яке часто проявлялось в імітуванні чудернацьких творінь вікторіанських архітекторів.

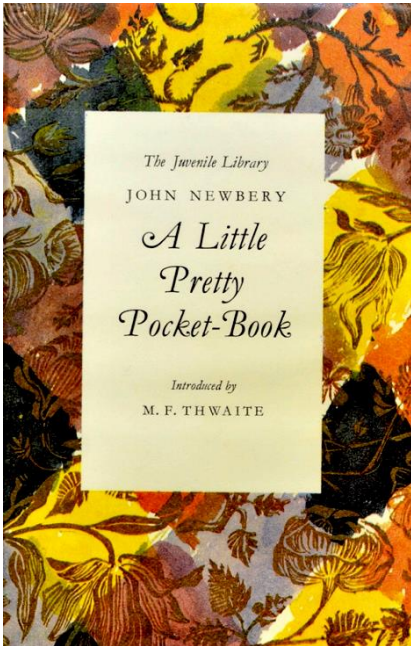

Рис. 1. Обкладинка і сторінка «Маленької гарненької кишенькової книжечки» Джона Ньюбері, Англія, 1744 р. [13]

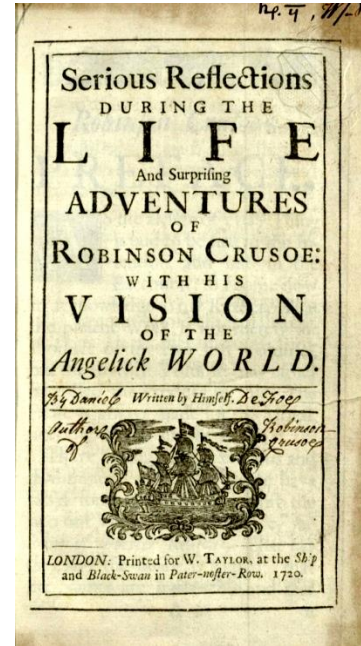
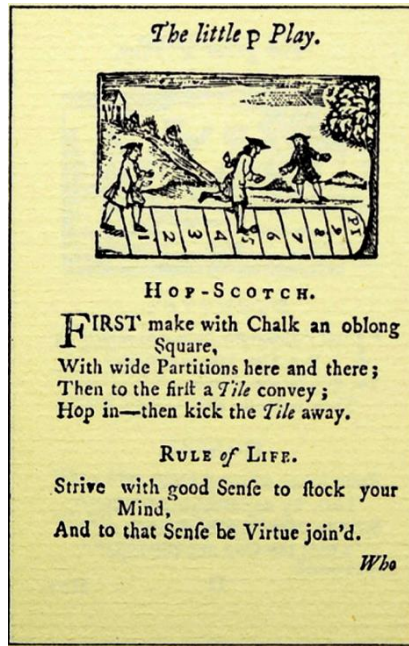

Рис. 2. Титул книги «Життя та пригоди Робінзона Крузо», Англія, 1720 р. [16]

Рис. 3. Обкладинка журналу «Панч», США, 1883 р. [15, С. 24]

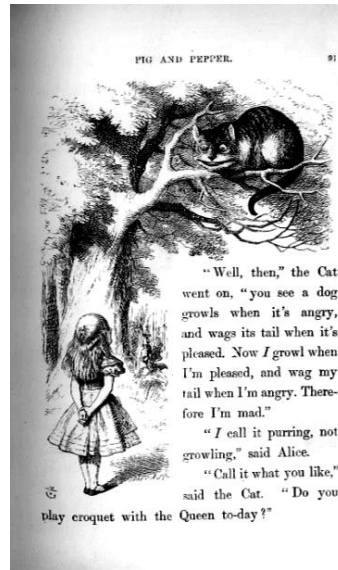

Рис. 4. Ілюстрації «Аліси в країні чудес» Теннієла Джона: а – Аліса [17]; б – художнє рішення сторінки першого видання [18], Англія, 1865 р.

Гравюри та зображення нерідко виконувались грубо, залишала бажати кращого і якість типографіки» [15, С. 22]. Дане цитування дуже красномовно підтверджує вплив архітектури того часу на особливості дизайну друкованої продукції. До того ж, в 1856 р. вийшла книга Оуена Джонса «Граматика орнаменту», яка

знайомила графічних дизайнерів вікторіанської епохи з прикладами декору, що застосовувався в архітектурі та в образотворчому мистецтві в стародавні часи [15, С. 27].

Досить добре особливості вікторіанського стилю в дизайні журнально-книжкової продукції, пересиченість декору сумнівної

якості, використання різних видів шрифтів на одній сторінці, ілюструє обкладинка журналу «Панч» (рис. 3).

І хоча перше видання казки-абсурду «Аліса в країні чудес», написаної Люїсом Керролом, також вийшло в світ в часи вікторіанства (в 1865 р.), та її художнє оформлення має вплив вікторіанського стилю, видання все ж відрізняється якістю художніх ілюстрацій англійського художника Джона Тенніела, завдяки його таланту, особистому смаку та власному баченню. Ілюстрації до книги «Аліса в країні чудес» Джона Тенніела довгий час були еталоном ілюстрацій (рис. 4).

В 1907 р. сплинув термін авторського права на видання книги Люїса Керрола і з'явилась ціла низка цікавих видань твору з талановитими ілюстраціями стилю модерн британських художників Артура Рекхема (рис. 5), Джорджа Сопера (рис. 7), американської художниці Бессі Піз Гутманн (рис. 6) та інших.

Панування модернізму не могло не відобразитись на пошуках нових підходів до художнього оформлення дитячих книг. Необхідно зазначити, що доцільність використання супрематизму в оформленні дитячої книжки, виконаної знаним архітектором Ел Лисицьким, є досить сумнівною і дискусійною. Його дитяча книжка «Два квадрати», яка в революційній на той час авангардній манері розповідає про перемогу більшовизму, навряд чи враховує специфіку психології дитячого сприйняття (рис. 8), або можливо свідомо була створена для руйнації дитячої психології і для формування з дітей таких же грубих, як форми, кольори і сам сюжет книги, бездушних воїнів більшовизму.

В 1920-1930-ті роки були непоодинокі спроби використовувати в художньому оформленні дитячих книг принципи конструктивізму. На даний час не виявлено книг, оформлених в «чистому конструктивізмі», але є ряд еkleктично оздоблених видань з ознаками впливу

конструктивізму, як, наприклад, оформлена Н. Алексійовим «Ріпка» письменника Івана Франка (рис. 9).

Художнє оформлення книжки Сергія Михалкова «Праздник непослушания» (рос.) має всі ознаки функціоналізму: художні образи ілюстрацій стилізовані, лаконічні, при цьому широко застосовується велика кількість локальних кольорів і дрібних деталей, які максимально точно ілюструють текст (рис. 10).

Стиль мінімалізм сформувався в 1960-х – 1970-х роках і широко застосовувався і застосовується понині в образотворчому мистецтві, в архітектурі, в музиці, в дизайні інтер'єрів, меблів, одягу, в графічному дизайні. Існує ряд дитячих книжок, оформлених за принципами мінімалізму. Наприклад, одне з видань дитячої книжки «The Very Hungry Caterpillar», американця Еріка Карла (рис. 11).

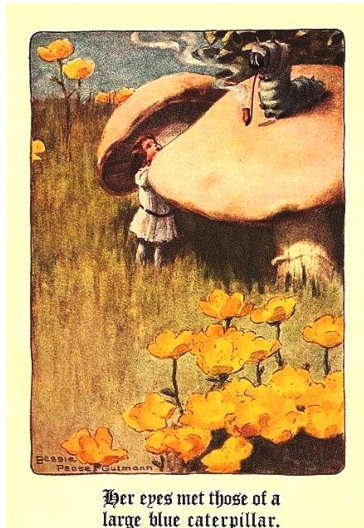
В Радянському Союзі в художньому оформленні дитячих книг, навіть при ілюструванні казок нерідко використовувався стиль реалізм. Приміром може слугувати художнє оформлення казки Ганса Крістіана Андерсена «Дюймовочка» художницею Валентиною Ульяновою (рис. 12).

Для більшого психологічного впливу на читача, з метою глибшого занурення в середовище, про яке йде мова в книзі, при художньому оформленні дитячих книжок нерідко використовують не лише художні стилі, що домінують в суспільстві в різних сферах творчої діяльності в час ілюстрування чи видання книги, а й стилі, які були модними в минулі часи (історичні стилі), чи які мають певний набір тих чи інших національних ознак (так звані етнічні стилі).

Художнє оформлення в 1977 р. казки Шарля Перро «Попелюшка» в стилі бароко ілюстратором Галиною Галинською створює казковий настрій і впевнено переносить читача в епоху, в якій могла статись описана пригода (рис. 13).

Рис. 5. Ілюстрація книжки «Аліса в країні чудес» в стилі модерн англійського художника Артура Рекхема, Англія, 1907 р. [18]

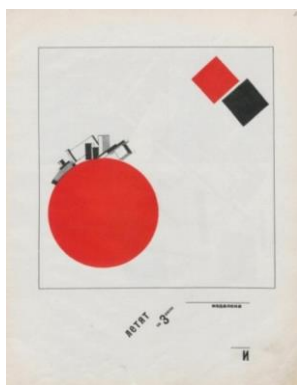
Рис. 6. Сторінкова ілюстрація «Аліси в країні чудес» американської художниці Бессі Піз Гутманн, США, 1907 р. [19]

Рис. 7. Ілюстрація до книжки «Аліса в країні чудес» британського художника Джорджа Сопера, Англія, 1911 р. [18]

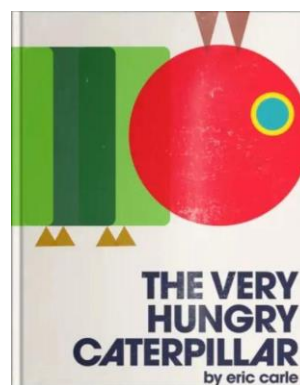
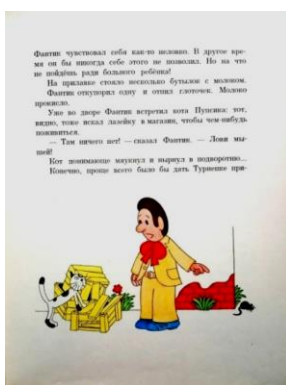
Рис. 8. Обкладинка і сторінка дитячої книжки «Супрематичний сказ про два квадрати в 6-ти побудовах» Ел Лисицького, Німеччина, 1922 р. [20]

Рис. 9. Обкладинка книги «Ріпка» І. Франка з ознаками конструктивізму, СРСР, 1925 р. [21]

Рис. 10. Обкладинка і сторінка книги «Свято неслухання», С. Михалкова, ілюстрації Г. Огородникова, СРСР, 1972 р. [22]

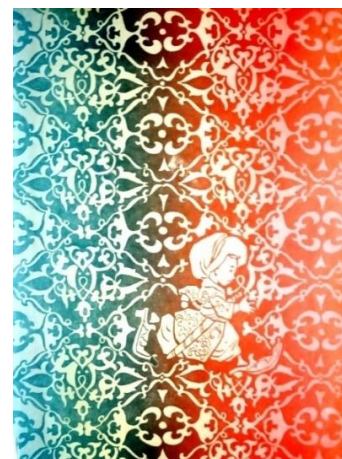
Рис. 11. Обкладинка книги в стилі мінімалізм «Дуже голодна гусениця» Еріка Карла, США, 2020 [23]

Рис. 12. Сторінка казки «Дюймовочка» Г.К. Андерсена, ілюстрації В. Ульянова, СРСР, 1979 р. [24]

Рис. 13. Сторінка казки «Попелюшка» Шарля Перро, ілюстрації Г. Галинської, СРСР, 1977 р. [25]

Рис. 14. Права частина форзаця книжки «Казки» В. Гауфа, ілюстратора І. Табакова, СРСР, 1958 р. [26]

Досить наочним прикладом використання етнічного арабського стилю є дизайн казок Вільгельма Гауфа, видання 1958 р., художника І. Табакова. Обкладинка, форзац, заставки, кінцівки і самі ілюстрації виконані в східному арабському стилі, відповідному першій об'єднуючій всі сюжети казці (рис. 14).

Висновки. Аналіз ряду дитячих видань періоду з початку XVIII по кінець XX ст. показав: певні художні стилі, що зародились в різні історичні періоди в архітектурі, в образотворчому мистецтві та в інших сферах художньої діяльності, які стали панівними в свій час в різних видах творчості, мали також впливи й на стилістику художнього оформлення дитячих художніх книг.

Проаналізовано використання в стилістиці художнього оформлення дитячих видань таких домінуючих в різних сферах творчості історичних стилів, як бароко, класицизм, вікторіанський стиль, модерн, супрематизм, конструктивізм, функціоналізм, мінімалізм, реалізм, а також етнічних стилів. В художньому оформленні дитячих книг використовуються не лише панівні в період розробки дизайну і друку книг стилі, але й стилі інших, більш ранніх епох, якщо вони допомагають читачеві максимально заглибитись в середовище і в настрої описуваного в книзі сюжету.

Вплив домінуючих в певні періоди розвитку культури в різних сферах художньої творчості стилів інколи буває настільки потужним, що використання їх стилеутворюючих принципів, наприклад в оформленні дитячих книжок, може приводити як до позитивних, так і до негативних наслідків. До позитивних результатів таких стилістичних запозичень слід віднести збагачення творчої палітри художників і дизайнерів, створення книжкової продукції, гармонійної за формою і змістом матеріальному середовищу і духовно-емоційному стану більшості членів суспільства, розвиток методологій і технологій використання нових підходів, технік, матеріалів. Негативним результатом таких впливів можливо назвати невідповідність естетичного і психологічного навантаження стилістичного рішення на дітей. З причин специфіки сприйняття маленькими читачами, використання для ілюстрування дитячих книг деяких авангардних стилів, таких, як супрематизм, є недоречним. Запозичені з інших видів творчості стилі в книжковому мистецтві можуть дещо змінювати певні стилеформуючі ознаки, або не використовуватись в чистому вигляді, як, наприклад, при застосуванні в оформленні дитячих книжок конструктивізму. Подальші дослідження можуть бути направлені на

пошуки впливу на дизайн дитячих книг інших, ще не опрацьованих в рамках даного

дослідження стилів.

Література

1. Kolosnichenko M. V., Krotova T. F., Pashkevych K. L., Pshinka N. M. Stylistic and constructional solutions in book series design «Fairy Tales from Around the World» of the National Children's Literature Publishing House «Veselka». *Art and Design*. 2021. №2 (14). С. 20-29.

2. Токар М. І. Образи героїв української дитячої літератури в книжковій ілюстрації другої половини ХХ – початку ХХІ століття: дис. ... канд. мист.: 17.00.05. Львів, 2018. 403 с.

3. Єфімова М. П. Дизайн дитячої книги України: проектно-художні принципи і засоби: автореф. дис. ... канд. мист.: 17.00.07. Харків, 2015. 23 с.

4. Walker Sue. Describing the Design of Children's Books: an Analytical Approach URL: https://www.academia.edu/3049621/Describing_the_design_of_childrens_books_an_analytical_approach (дата звернення: 02.05.2022).

5. Yu Song. Research on Interactive Design in Children's Books: proceedings of the 7th International Conference on Arts, Design and Contemporary Education (ICADCE): Atlantis Press, 2021. P. 531-536.

6. Raven F. Design a children's picture book. URL: <https://www.bookdesignmadesimple.com> (дата звернення: 2.04.2022).

7. Ferreira K. Types of illustrations for children's books. URL: <https://getyourbookillustrations.com/types-of-illustrations-for-childrens-books/> (дата звернення: 02.04.2022).

8. The ABCs of Effective Children's Book Design. URL: <http://www.callawing.com/effective-childrens-book-design> (дата звернення: 02.04.2022).

9. Heller S., Chwast S. Graphic Style. From Victorian to New Century. New York: Abrams, 2011. 228 p.

10. Shavit Z. Poetics of Children Literature. University of Georgia Press, 2009. 216 p.

11. Єфімова М. П. Виникнення та етапи формування дитячої книги. *Вісник ХДАДМ*. 2012. №8. С. 12-14.

12. Перша ілюстрована дитяча книга. URL: <http://www.starylev.com.ua/persha-ilystrovana-dytyacha-knyga> (дата звернення: 23.03.2022).

13. Children's books in the Victorian Era: from the Winnington-Ingram Collection. Chapter I. Early Children's Literature: from moralistic stories to

narratives of everyday life. URL: www.kodomo.go.jp/_ingram/e/section1/index.html (дата звернення: 07.04.2022).

14. Рококо в Англії. URL: <https://dominteriour.org/for/istoria-interrera/rokoko-v-anglii.html> (дата звернення: 09.04.2022).

15. Хеллер С., Чваст С. Эволюция графических стилей. От викторианской эпохи до нового века. Москва: Издательство Студии Артемия Лебедева, 2016. 318 с.

16. Robinson Crusoe: Trinity College Library, Cambridge. URL: <https://trinitycollegelibrary.cambridge.wordpress.com/2019/04/25/robinson-crusoe/amp/> (дата звернення: 09.04.2022).

17. Alice's Adventures in Wonderland pictures. URL: <https://alice-in-wonderland.net/resources/pictures/alices-adventure-in-wonderland> (дата звернення: 23.03.2022).

18. Алиса в стране чудес: история иллюстраций. Библиотека иностранной литературы. URL: <https://press-libfl.tilda.ws/alisa-v-strane-chudes-istoriya-illyustraci> (дата звернення: 09.04.2022).

19. Гутманн Бессі Піз. URL: <https://uk.wikisko.ru/wiki/Bessie-Pease-Gutmann> (дата звернення: 24.04.2022).

20. Лисицкий Эл. Супрематический сказ про два квадрата в 6-ти постройках. Берлин: «Скифы», 1922. 13 с.

21. Єфімова В. Українська дитяча книга 1920-х років у фондах Педагогічного музею України. URL: <http://pmu.in.ua/virtual-exhibitions/> (дата звернення: 30.04.2022).

22. Михалков С. Праздник непослушания: повесть-сказка (рисунки Г. Огородникова). Москва: «Детская литература», 1972. 74 с.

23. Kid Lit Covers Go Minimal (And Benefit Indie Bookstores in the Process). URL: <https://www.printmag.com/book-covers/kid-lit-covers-go-minimal-and-benefit-indie-bookstores-in-the-process/> (дата звернення: 07.04.2022).

24. Андерсен Г. К. Дюймовочка: казка, для дошкільного віку. Пер. з датського О. Д. Іваненко. Малюнки В. А. Ульянової. Київ: «ВЕСЕЛКА», 1979. 40 с.

25. Перро Ш. Попелюшка: казка, для дошкільного віку. Пер. Р. Терещенка. Малюнки Г. Галинської. Київ: «ВЕСЕЛКА», 1974. 20 с.

26. Гауф В. Сказки. рисунки И. Табакова. Чита: Читинское книжное издательство, 1958. 250 с.

References

1. Kolosnichenko, M. V., Krotova, T. F., Pashkevych, K. L., Pshinka, N. M. (2021) Stylistic and constructional solutions in book series design «Fairy Tales from Around the World» of the National Children's Literature Publishing House «Veselka». *Art and Design*, 2 (14). 20-29 [in English].

2. Tokar, M. I. (2018) *Obrazy heroiv ukrainskoi dytiachoi literatury v knyzhkovii iliustratsii druhoi polovyny XX – pochatku XXI stolittia* [Images of heroes of Ukrainian children's literature in book illustrations of the second half of the XX - beginning of the XXI century]. Doctor's thesis. Lviv [in Ukrainian].

3. Yefimova, M. P. (2015) *Dyzain dytiachoi knyhy Ukrainy: proektno-khudozhni pryntsyipy i zasoby* [Children's book design of Ukraine: design and artistic principles and tools]. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv [in Ukrainian].

4. Walker, S. Describing the Design of Children's Books: an Analytical Approach. URL: https://www.academia.edu/3049621/Describing_the_design_of_childrens_books_an_analytical_approach (Last accessed: 02.05.2022) [in English].

5. Yu, S. (2021) Research on Interactive Design in Children's Books. *Proceedings of the 7th International Conference on Arts, Design and Contemporary Education (ICADCE)* Atlantis Press, 2021. 531-536 [in English].

6. Raven, F. (2020). Design a children's picture book. URL: <https://www.bookdesignmadesimple.com> (Last accessed: 02.04.2022) [in English].

7. Ferreira, K. Types of illustrations for children's books. URL: <https://getyourbookillustrations.com/types-of-illustrations-for-childrens-books/> (Last accessed: 02.04.2022) [in English].

8. The ABCs of Effective Children's Book Design (2018). URL: <http://www.callawing.com/effective-childrens-book-design> (Last accessed: 02.04.2022) [in English].

9. Steven, H., Seymour, Ch. (2011). *Graphic Style. From Victorian to New Century*. New York [in English].

10. Zohar, S. (2009). *Poetics of Children Literature*. University of Georgia Press. Athens [in English].

11. Yefimova, M. P. (2012). *Vynyknennia ta etapy formuvannia dytiachoi knyhy* [Origin and stages of formation of a children's book]. *Visnyk KhDAD* –

Herald of Kharkov State Academy of Design, 8, 12-14 [in Ukrainian].

12. Persha iliustrovana dytiacha knyha [The first illustrated children's book]. URL: <http://www.starylev.com.ua/persha-ilyustrovana-dytyacha-knyha> (Last accessed: 23.03.2022) [in Ukrainian].

13. Children's books in the Victorian Era: from the Winnington-Ingram Collection Chapter I. Early Children's Literature: from moralistic stories to narratives of everyday life. URL: www.kodomo.go.jp/ingram/e/section1/index.html (Last accessed: 07.04.2022) [in English].

14. Rokoko v Anglii [Rococo in England]. URL: <https://dominteriour.org/for/istoria-interrera/rokoko-v-anglii.html> (Last accessed: 9.04.2022) [in Russian].

15. Kheller, S., Chvast, S. (2016). *Evoluciya graficheskikh stiley. Ot Viktorianskoy epokhy do novogo veka* [The evolution of graphic styles. From the Victorian era to the new Century]. Moscow: Izdatelstvo Studii Artemiya Lebedeva [in Russian].

16. Robinson Crusoe: *Trinity College Library, Cambridge*. (2019). URL: <https://trinitycollegelibrarycambridge.wordpress.com/2019/04/25/robinson-crusoe/amp/> (Last accessed: 09.04.2022) [in English].

17. Alice's Adventures in Wonderland pictures. URL: <https://alice-in-wonderland.net/resources/pictures/alices-adventure-in-wonderland/> (Last accessed: 23.03.2022) [in English].

18. Alisa v strane chudes: istoriya illyustratsiy [Alice in Wonderland: a story of illustrations]. *Biblioteka inostrannoy literatury – Library of Foreign Literature*. URL: <https://press-libfl.tilda.ws/alisa-v-strane-chudes-istoriya-illyustratsiy> (Last accessed: 9.04.2022) [in Russian].

19. Gutmann, Bessie Pease. URL: https://uk.wikisko.ru/wiki/Bessie-Pease_Gutmann (Last accessed: 24.04.2022) [in Ukrainian].

20. Lysytskyi, El. (1922). *Suprematicheskyy skaz pro dva kvadrata v 6-ti postroykah* [Suprematist tale about two squares in 6 constructions]. Berlin: «Skify» [in Russian].

21. Yefimova, V. (2018) *Ukrainska dytiacha knyha 1920-kh rokiv u fondakh Pedagogichnoho muzeiu Ukrainy* [Ukrainian children's book of the 1920s in the funds of the Pedagogical Museum of Ukraine]. URL: <http://pmu.in.ua/virtual-exhibitions/> (Last accessed: 30.04.2022) [in Ukrainian].

22. Mykhalkov, S. (1972). *Prazdnik neposlushaniya: povest-skazka* [Feast of

Disobedience: a fairy tale story]. Moscow: «Detskaya literatura» [in Russian].

23. Kid Lit Covers Go Minimal (And Benefit Indie Bookstores in the Process). (2020). URL: <https://www.printmag.com/book-covers/kid-lit-covers-go-minimal-and-benefit-indie-bookstores-in-the-process/> (Last accessed: 7.04.2022) [in English].

24. Andersen, H. K. (1979). Diuimovochka: kazka, dlia doshkilnoho viku [Thumbelina: kazka, for preschool age]. Kyiv: «VESELKA» [in Ukrainian].

25. Perro, Sh. (1974). Popeliushka: kazka, dlia doshkilnoho viku [Cinderella: a fairy tale for preschoolers]. Kyiv: «VESELKA» [in Ukrainian].

26. Hauf, V. (1958). Skazki [Fairy tales]. Chita: Chitinskoye knizhnoye izdatelstvo [in Russian].

THE INFLUENCE OF STYLE TENDENCIES OF WORLD CULTURE ON THE DESIGN OF CHILDREN'S BOOKS

¹GULA Y. P., ¹DENYSENKO Yu. M., ²DENYSENKO K. V., ¹DULSKA Ya. O., ¹HOVHANNISYAN S. V.

¹*Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine*

²*East European University of Economics and Management, Cherkasy, Ukraine*

Purpose: analyze the influence of stylistic trends that dominated in certain periods of cultural history, on the style of children's books.

Methodology. Methods of observation, historical-typological, iconographic, image-stylistic analysis, and comparative analysis are used.

Results. The influence of dominant styles in certain historical periods on the design of children's books has been studied. It was found that most of the styles of architecture, fine arts, and other spheres of creative activity, and became the leading styles of their time, had some influence on the style of children's books. The design style of children's publications influenced from the styles that were dominant in time of the production of the book, as well as various historical and ethnic styles of the past, to create a certain informational and psychological support of the text of the book.

Scientific novelty. The influence of styles that dominated in certain historical periods on the design of children's books is revealed. The hypothesis that different

ВЛИЯНИЕ СТИЛЕВЫХ ТЕНДЕНЦИЙ МИРОВОЙ КУЛЬТУРЫ НА ДИЗАЙН ДЕТСКОЙ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ КНИГИ

¹ГУЛА Е. П., ¹ДЕНИСЕНКО Ю. Н., ²ДЕНИСЕНКО Е. В., ¹ДУЛЬСКАЯ Я. А., ¹ОГАНЕСЯН С. В.

¹*Киевский национальный университет технологий и дизайна, Украина*

²*Восточноевропейский университет имени Рауфа Аблязова Черкасы, Украина*

Цель: проанализировать влияние стилевых тенденций, доминировавших в определенные периоды истории культуры, на стилистику художественного оформления детских книг.

Методология. Используются методы наблюдения, историко-типологический, иконографический, образно-стилистического анализа, сравнительного анализа.

Результаты. Исследовано влияние доминирующих в определенные исторические периоды стилей на дизайн детских книг. Выявлено, что большинство стилей архитектуры, изобразительного искусства, и других сфер творческой деятельности, которые стали ведущими стилями своего времени, оказали определенное влияние и на стилистику художественного оформления детских книг. При этом, на стилистику дизайна детских изданий имели влияние как стили, которые были доминирующими при процессе художественного оформления и изготовления книги, так и различные исторические и этнические стили прошлых времен, для создания определенного информационного и психологического сопровождения соответствующего текста книги.

Научная новизна. Выявлено влияние стилей, доминировавших в определенные исторические периоды, на художественное оформление детской книги. Подтверждена гипотеза, что различные виды художественного творчества имеют

types of artistic creativity have a mutual influence on the principles of formation and reflection of leading stylistic features is confirmed. It is noted that the influence of dominant styles from various fields of art is sometimes so strong that the use of their style-forming principles, such as in design of children's books, can lead to both positive and negative consequences.

Practical significance. The results of the research can be used by illustrators and graphic designers in practical work, as well as in the educational process of training these specialists, and in further research.

Keywords: *design styles of children's publications; children's art book; style trends; artistic illustration; graphic design.*

взаимное влияние друг на друга принципов формообразования и отображения доминирующих стилистических признаков. Определено, что влияние господствующих стилей из различных областей искусства бывает иногда настолько сильно, что использование их стилеобразующих принципов, например, в оформлении детских книг, может привести как к положительным, так и к отрицательным последствиям.

Практическая значимость. Результаты исследования могут использоваться художниками-оформителями и графическими дизайнерами в практической проектной работе, а также в учебном процессе, при подготовке названных специалистов, и в дальнейших научных исследованиях.

Ключевые слова: *стили дизайна детских изданий; детская художественная книга; стилевые тенденции; художественная иллюстрация; графический дизайн.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРІВ:

Гула Євген Петрович, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва та графічного дизайну, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-3559-2179, **e-mail:** evgenush.gula@gmail.com

Денисенко Юрій Миколайович, канд. арх., доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва та графічного дизайну, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-2499-0067, **e-mail:** iuriidenysenko@meta.ua

Денисенко Катерина Володимирівна, викладач кафедри дизайну, Східноєвропейський університет ім. Рауфа Аблязова, Черкаси, Україна, ORCID 0000-0002-0536-102X, **e-mail:** art23459@meta.ua

Дульська Ярослава Олександрівна, магістр, кафедра образотворчого мистецтва та графічного дизайну, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-9148-9934, **e-mail:** yasia_malaya@gmail.com

Оганесян Соломія Володимирівна, аспірантка, факультет дизайну, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-7295-5047, **e-mail:** solomia_mysak@icloud.com

Цитування за ДСТУ: Гула Є. П., Денисенко Ю. М., Денисенко К. В., Дульська Я. О., Оганесян С. В. Вплив стильових тенденцій світової культури на дизайн дитячої художньої книги. *Art and design*. 2022. №2(18). С. 57–67.

Citation APA: Гула, Є. П., Денисенко, Ю. М., Денисенко, К. В., Дульська, Я. О., Оганесян С. В. (2022) Вплив стильових тенденцій світової культури на дизайн дитячої художньої книги. *Art and design*. 2(18). 57–67.

<https://doi.org/10.30857/2617-0272.2022.2.5>